

Donostiako berotegi-efektuko gasen isurketen inbentarioak

2005. urteaz geroztik, Udaleko Ingurumen Sailak udalerriko berotegi-efektuko gasen inbentarioa (BEG) kalkulatu du, eta, horretarako, Udalsarea2030 jasangarritasunerako udalerrien euskal sarearen esparruan sortutako tresna erabiltzen du.

Inbentarioa kalkulatzeko funtsezkoa da berotegi-efektuko gasen emisioek denboran zehar izan duten bilakaera eta ezarritako udal-politiken eragina egiaztatzea. Datuak lortzea zaila denez, inbentarioak atzerapenakin kalkulatu dira. Udalak, 2025ean, 2022ko eta 2023ko inbentarioak kalkulatu zituen, 553.676 eta 505.535 tona CO₂ baliokide, hurrenez hurren; hau da, biztanle bakoitzeko, 2,9 tona CO₂ baliokide 2022an eta 2,7 tona 2023an.

Inbentarioen bilakaera oso positiboa

Bi inbentario horien emaitzak oso positiboak dira; izan ere, 2023an emisioak % 48 murriztu dira 2007arekin alderatuta, Udalak erreferentzia gisa erabiltzen duen urtea. Trantsizio energetikoari eta klima-aldaketari buruzko otsailaren 8ko 1/2024 Legeak 2030ean isurketak % 45 murrizteko helburua ezartzen du 2005. urtearekin alderatuta, eta, beraz, udalerraren emaitzak oso ontzat jo daitezke.

2007 eta 2018 urteen artean oso portaera desberdina izan zen, igoerak eta jaitsierak izan ziren, eta azken balantzea – % 13koa izan zen 2018an, 2007aren aldean. 2018tik aurrera, berriz, isuriak etengabe eta oso nabarmen jaitsi dira, eta, horri esker, % 13ko murrizketatik % 48ko murrizketara igaro da 5 urtean. Emisioen murrizketa handiena 2020an gertatu zen pandemiaren ondorioz, baina 2022ko eta 2023ko emaitzek erakusten dute beharrezko joera ez zela pandemiaren ondorio soilik izan, baizik eta funtsezko aldaketan ondorio direla.

Garraioa, gehien igortzen duen sektorea

Garraioaren sektorea da udalerriko emisioen sortzaile nagusia, urtetik urtera hazten ari da bere ekarpena, eta 2023an emisio guztien bi heren izatera iristen da. Garraioaren isurien bi heren turismoek igortzen dituzte, ia % 30 kamioiek eta furgonetek, % 4,5 autobusek eta % 1,5 motozikletek eta ziklomotorrek.

Garraioaren isurketak % 5,6 igo ziren 2022an 2021aren aldean, eta % 0,5 murriztu ziren 2023an 2022aren aldean. Bilakaera hori ikusita, azterketa baikor samarra egin daiteke; izan ere, 2021etik 2023ra bitartean garraioaren isuriek gora egin bazuten ere, pandemiaren aurreko mailen oso azpitik daude. Sektore horren isurketen murrizketa, 2007ko mailekin alderatuta, % 8koa zen 2018an, eta % 36ra iritsi zen 2023an.

Etxebizitzak eta zerbitzuak

Azken urteetan, zerbitzuen sektoreko emisioak bigarren lekuan daude udalerriko emisio guztien artean (guztizkoaren % 17 2023an), eta, ondoren, etxebizitzaren emisioak daude (% 15). Bi sektoreek emisioak murriztu dituzte 2021etik 2023ra bitartean, eta emisioen murrizketa oso handia metatu dute 2007tik, % 49koa zerbitzuen sektorean eta % 63koa etxebizitzaren sektorean.

Hala ere, murrizketa horren arrazoiak oso desberdinak dira. Zerbitzuen sektorearen emisioak elektrizitate-kontsumoagatik gehienbat, eta asko murriztu dira Estatuan sortzen den elektrizitatea gero eta gehiago iturri berriztagarrietatik datorrelako. Izan ere, zerbitzuen sektorearen guztizko isuriek behera egin badute ere, energia-kontsumoak gora egin dute, eta gasaren kontsumoak eragindako isuriak ere nabarmen igo dira.

Bizitegi-sektorean, berriz, gasaren eta elektrizitatearen kontsumoak behera egin du, eta horrek isurketen murrizketa handia ekarri du. Bizitegi-sektorean energia aurrezten lagundu du eraikinetan energia-eraginkortasunari buruzko udal-ordenantza aplikatzeak. Ordenantza hori 2021ean eguneratu zen, eta obra berriei eta birgaitze-obrei aplikatzen zaie.

Lehen sektorearen eta hondakinen hondar-ekarpena

Udalerrian lehen sektorearen garrantzia txikia da, eta igorpenak ere txikiak dira, ez baitira emisio guztien % 1era iristen. 2007. urtearekin alderatuta, lehen sektorearen emisioak % 40 murriztu dira, eta hori ez da albiste ona, udalerrri barruko nekazaritza- eta abeltzaintza-produkzioa jaistearekin lotuta baitago.

Hondakinei dagokienez, zabortegia 2020aren amaieran zabortegia erraustegiarekin ordezkatu zenetik, hondakinekin lotutako emisioak lehen sektorekoak baino are baxuagoak dira; izan ere, balorizazio energetikoaren bidez kudeatutako hondakin-tona bakoitzeko emisio-faktorea zabortegiaren bidezko kudeaketaren emisio-faktorea baino askoz txikiagoa da. Gainera, hondakinen ekoizpena % 3 murriztu da 2021etik 2023ra bitartean, eta horrek hondakinen kudeaketari lotutako emisioak murrizten laguntzen du. Aldiz, hondakinen gaikako bilketaren ehunekoak ehuneko puntu erdi egin du atzera aldi horretan, eta horrek eragin negatiboa du.

Udalak murrizketa helburuei egiten dien ekarpena

Udalerri osoko berotegi-efektuko gasen inbentarioa kalkulatzear gain, Udaleko Osasun eta Ingurumen Sailak 2010etik Udalaren berotegi-efektuko gasen isuriak ere kalkulatzeko ditu. Udalaren isurketen inbentarioa kalitate handiko datuekin kalkulatzeko da, ISO 14064-1: 2019 arauari jarraituz, eta hirugarrenek ikuskatzen dute. Energia-kontsumoekin lotutako isurketek gain, autobusetako eta eraikinetako girote-sistemetako gas-ihesek eragindako zuzeneko isuriak ere barne hartzen ditu.

2010etik 2023ra bitartean, Udalaren emisioak % 27 murriztu dira, energia-kontsumoa murriztu delako. Energia-aurrezpen hori instalazioetan egindako hobekuntzen, kudeaketan egindako hobekuntzen eta autokontsumorako instalazioen ezarpenaren emaitza da. Horren adibide dira argiteria publikoan egindako hobekuntzak, horiei esker argiteriaren energia-kontsumoa % 41 murriztu baita 2010 eta 2023 artean.

Udalaren erronka ibilgailuen emisioak dira. Emisio guztien % 60 dira, eta 2010etik 2023ra % 1,5 igo dira, nahiz eta ez den ahaztu behar garraio publikoa auzo berrietara zabaltzeko dela eta bere zerbitzua hobetu dela. Edonola ere, espero da udal autobusak eta ibilgailuak ibilgailu elektriko edo kontsumo baxukoekin ordezkatzeko egiten ari diren inbertsio handiek eragin handia izango dutela emisioen murrizketan.

Etorkizuneko ikuspegia

2022ko eta 2023ko berotegi-efektuko gasen inbentarioek erakusten dute norabide onean goazela, baina klima-aldaketaren ebidentzia gero eta argiagoa da, eta aldaketa geldiarazteko helburuak gero eta zorrotzagoak dira. Europar Batasunean, 2030erako isurketak % 55 murriztea proposatu da, 1990eko mailekin alderatuta. Ildo beretik, 2025eko irailean, Tokiko Gobernu Batzarrak Donostia Klimaren eta Energiaren aldeko Alkateen Itunari atxikitzea onartu zuen. Horrela, 2030erako isurketak % 55 murrizteko eta 2050erako emisioen neutraltasuna lortzeko konpromisoa hartu zuen. Helburu horiek lortzeko, Udalak ekintza plan bat garatuko du, eta helburuak lortzen lagundu dezaketen eragile guztiekin tokiko mailako itun bat lortzeko lan egingo du.

Hiri mailan, ahalegin berezia egin behar da garraioaren emisioak murriztera bideratutako ekintzetan. Kontsumo handieneko ibilgailuak ordezkatu behar dira, baina baita garraio publikoa sustatu ere, ibilgailu pribatuaren kaltetan. Alde horretatik, funtsezkoa da herritar guztien lankidetzak.